

Sancties tegen Iran

NRC-Handelsblad (10/1/2008) heeft de hand weten te leggen op de brief d.d. 19 september 2007 die de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken aan de besturen van de hogeronderwijsinstellingen hebben gestuurd over 'sancties tegen Iran'.¹ De besturen worden verzocht het ministerie van OCW te informeren welke onderwijs- en onderzoekactiviteiten interessant kunnen zijn voor Iraanse onderdanen die in Nederland 'gespecialiseerde vorming of opleiding' zouden willen genieten die bruikbaar is voor de ontwikkeling of overbrenging van kernwapens. Het is de wettelijke plicht van de instellingsbesturen, denk ik, om de gevraagde inlichtingen naar vermogen te verstrekken. In de brief is geïmpliceerd dat de rijksoverheid van deze inlichtingen gebruik zal maken bij de behandeling van aanvragen van visa, MVV's [Machtigingen Voorlopig Verblijf] en verblijfsvergunningen. In dezelfde brief wordt echter een tweede opdracht gegeven waarmee de rijksoverheid haar bevoegdheden vooralsnog te buiten gaat: 'u dient (...) grote terughoudendheid te betrachten bij het uitnodigen van Iraniërs en alert te zijn op Iraniërs die reeds in Nederland een studie volgen.'

Deze tweede opdracht had niet in deze vorm gegeven mogen worden. De ministeries hadden hoogstens kunnen meedelen: *'wij zouden het op prijs stellen als u ook uit eigen beweging de nodige terughoudendheid bij het uitnodigen van Iraniërs zou betrachten en alert zou zijn op Iraniërs die met twijfelachtige bedoelingen toegang tot gevoelige gegevens trachten te verkrijgen.'* De Staat der Nederlanden heeft zich verplicht om export van gevoelige kennis tegen te gaan en daartoe 'overeenkomstig [zijn] nationale wetgeving de nodige maatregelen' te treffen. Maar de interventie zoals via deze brief ondernomen, beantwoordt geenszins aan de nationale wetgeving. Want onderwijsinstellingen lopen niet aan de leiband van de rijksoverheid, tenzij deze specifieke maatregelen bij of krachtens de wet zou afkondigen.

In hun NRC-artikel (10/1/2008) citeren Thomas Erdbrink en Derk Walters de woordvoerder van de Rijksuniversiteit Groningen:² *'We gaan niet heel specifiek alert zijn op de aanwezigheid van Iraniërs. Het past niet bij de academische vrijheid om mensen te weren omdat ze uit een bepaald land komen.'* Onderwijsinstellingen behoren zich aan de wet te houden en moeten zich binnen die wettelijke speelruimte door hun professionele beroepsethiek laten leiden. Noch de vigerende wetten noch de beroepsethiek staat hun toe terughoudendheid bij het toelaten van Iraniërs te betrachten en verscherpt toezicht op hun doen en laten uit te oefenen.³

Wes Holleman
weblog onderwijs 10-1-2008
www.onderwijsethiek.nl

¹ <http://www.nrc.nl/redactie/binnenland/briefiraanstudenten.pdf>

² http://www.nrc.nl/binnenland/article888392.ece/Liever_geen_hek_om_de_universiteit

³ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=224>